

Jaarverslag 2014

Nationaal beek- en
esdorpenlandschap
Drentsche Aa

NATIONALE
LANDSCHAPPEN
Bekijk Nederland opnieuw

Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa

Jaarverslag 2014

Inhoudsopgave

1. Voorwoord
2. Organisatie
3. Afgeronde projecten
4. Projecten in uitvoering
5. Website en sociale media
6. Communicatie en Educatie
7. Gebiedsfonds

Bijlagen

1. Organisatie Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa
2. Overzicht Gastheren en – vrouwen Drentsche Aa
3. Besluitenlijst Overlegorgaan 2013
4. Eindafrekening Bestedingenplan
5. Overzicht afgeronde projecten
6. Actuele nieuwsberichten op de website in 2014
7. Adressen partners

Vastgesteld door het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa
d.d. 5 juni 2015

1. Voorwoord

Dit jaarverslag biedt weer een uitgebreid overzicht van alle activiteiten en projecten die in 2014 zijn uitgevoerd. De aanpak van het stroomgebied van de Drentsche Aa, ons vijf-sterren landschap, is gericht op samenhang, gebaseerd op de unieke kwaliteiten van het gebied met als leidraad de filosofie “*Behoud door vernieuwing*” en dat beleefd kan worden en waarin gewoond, gerecreëerd en gewerkt wordt.

Onze aanpak overziend sluit het sterk aan bij het aangenomen amendement van de Kamerleden Jacobi en Van Veldhoven (november 2014). We zijn blij met de weer toegenomen aandacht in de Tweede Kamer voor de Nationale Parken in Nederland. Het zijn tenslotte de iconen van de Nederlandse natuur. Dit amendement beoogt “*het opzetten en implementeren van een nieuwe standaard voor nationale parken, met naast iconische natuurwaarde een sterk merk, een aantrekkingsfunctie voor (internationaal) toerisme, mogelijkheden voor educatie, recreatie en economische ontwikkeling*”. Voor 2015 is hiervoor landelijk € 1 miljoen vrijgemaakt en de wens werd daarbij uitgesproken dit langjarig vast te leggen. Daarbij gaat het om bescherming en beheren en waar nodig en mogelijk versterken. We vinden het van belang dat de dit geld nu snel voor de parken kan worden aangewend.

We zijn alle betrokkenen zeer erkentelijk voor alle werk dat steeds weer wordt verricht. Dan gaat het om de bestuurders en medewerkers van alle betrokken partnerorganisaties, van het secretariaat en het IVN, de vele vrijwilligers, de gidsen, de gastheren-en gastvrouwen, bewoners en ondernemers. Voor ons is het duidelijk dat we alleen, als we met elkaar samenwerken, verder komen.

Komende jaren staan we voor nieuwe uitdagingen, zoals de implementatie van de Natura2000-opgave, de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), de verbetering van de waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water) en het afronden van het Natuurnetwerk Drenthe (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Een integrale benadering met gelijktijdig passende verbetering van de landbouwstructuur is hiervoor nodig. Ook het met elkaar blijven vormgeven van de voorlichting en natuur- en milieueducatie blijft een wezenlijke uitdaging voor ons allemaal. De ultieme uitdaging blijft de karakteristieke natuur- en landschapswaarden van het gebied te versterken, de belevingsmogelijkheden van het gebied te versterken en ook om bij het gebied behorende woon-, werk- en leefgenot te verbeteren.

Wisseling van de wacht

Door de gemeenteraadsverkiezingen (2014) en vervolgens de gecombineerde waterschappenverkiezingen en Provinciale Staten (begin 2015) zijn er veel personele wisselingen in het Overlegorgaan geweest. Op deze plek speciaal dank aan Rein Munniksma als verantwoordelijke gedeputeerde in de periode 2007 – 2014.

50 jaar Gedachtenplan Drentsche Aa

In 2014 is volop gewerkt aan de voorbereiding van het jubileumjaar 2015 voor het Drentsche Aa-gebied. Wij zien uit naar het speciale programma en de publicaties die in 2015 gaan verschijnen.

Hendrik Oosterveld,
Voorzitter Overlegorgaan

Henk Jumelet
gedeputeerde Drenthe

2. Organisatie

Aanwijzingsbesluit Natura2000-gebied Drentsche Aa onherroepelijk

In Nederland zijn 160 Natura-2000 gebieden aangewezen. Meer informatie hierover kunt u lezen op speciale Natura2000-pagina op onze website

http://www.drentscheaa.nl/documents/grote-projecten/beheerplan_drentscheaa.xml?lang=nl

Het Wetsvoorstel Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is aangenomen door Tweede Kamer op 25 april 2014. In Nederland zijn meer dan 130 Natura 2000-gebieden die een te hoge belasting van stikstof hebben. Dat komt door economische activiteiten als landbouw, verkeer en industrie.

In opdracht van het ministerie van LNV heeft de Dienst landelijk Gebied (DLG) in samenwerking met Staatsbosbeheer (SBB) het concept-beheerplan voor het Drentsche Aa-gebied opgesteld. Op 9 december 2014 is hierover een informatiebijeenkomst geweest. Het Overlegorgaan Drentsche Aa fungeert als bestuurlijk platform zodat er een goede koppeling is met het gebiedsproces in het Nationaal Landschap Drentsche Aa.

Op 23 april 2014 heeft de Raad van State uitspraak gedaan over de beroepszaken tegen het aanwijzingsbesluit Drentsche Aa door Staatssecretaris Dijksma (juli 2013). *"In hetgeen appellanten hebben aangevoerd ziet de RvS geen aanleiding voor het oordeel dat het bestreden besluit is voorbereid of vastgesteld in strijd met het recht. De beroepen zijn ongegrond."* Het aanwijsbesluit Natura2000-gebied Drentsche Aa is daarmee onherroepelijk.

SNP verheugd over impuls Nationale Parken

Een amendement dat beoogt om een nieuwe standaard te ontwikkelen voor de twintig Nederlandse Nationale Parken is eind 2014 aangenomen in de Tweede Kamer. Het voorstel werd ingediend door PvdA-Kamerlid Lutz Jacobi en D66-Kamerlid Stientje van Veldhoven.

Staatssecretaris Sharon Dijksma heeft naar aanleiding van dit initiatief aangegeven in overleg te willen treden met provincies, natuurbeheerders en recreatieve organisaties om te bekijken hoe de zichtbaarheid en regionale inbedding van deze gebieden versterkt kan worden. In 2015 zal één miljoen euro worden vrijgemaakt vanuit de middelen van de Natuurvisie en ook in de komende jaren zal adequate financiering ter beschikking worden gesteld voor dit thema.

Het SNP (Samenwerkingsverband Nationale Parken) is verheugd dat het Rijk op deze manier aandacht besteed aan de Nationale Parken. Het definiëren van een standaard voor Nationale Parken is een logische rol voor het Rijk, voortvloeiend uit de 'systeemverantwoordelijkheid' voor Nationale Parken, vindt het SNP. Dit kan ook een oppepper betekenen voor de samenwerking tussen de verschillende parken en een extra prikkel geven aan de promotie van het toeristisch product. Het SNP hecht er aan dat provincies intensief worden betrokken bij dit proces en dat er met zorgvuldigheid en respect om zal worden gegaan met alle Nationale Parken.

Organisatie Nationale Landschappen in kaart gebracht

Het verschijnen van de Balans van de Leefomgeving is de aanleiding geweest voor een evaluerend onderzoek naar de organisatie van de Nationale Landschappen. Het provinciaal beleid, maatschappelijke en bestuurlijke energie en geografische factoren waren de onderzoeksthema's. De hoofdbevinding van onderzoeker Mandy van Kouwen is dat *“energie in Nationale Landschappen sterk verschilt, maar dat provinciale aandacht voor Nationale Landschappen blijft”*

Natuurvisie Drenthe 2040 - Van Natuurpact (van het Rijk 2012) naar Natuurvisie 2040

Gedeputeerde staten hebben ingestemd met het ontwerp 'Gastvrije natuur' - Natuurvisie Drenthe 2040. In de visie streven GS naar natuur die tegen een stootje kan, die beleefbaar is voor mensen en die bijdraagt aan de economische ontwikkeling van Drenthe.

De Natuurvisie 2040 vloeit voort uit het Natuurpact van het Rijk (2012), waarin provincies meer taken en verantwoordelijkheden krijgen op het gebied van natuur. Samen met maatschappelijke organisaties en betrokken ondernemers wil de provincie de bestaande plannen voor een grotere en beter functionerende natuur afmaken, waar zeker ook plek is voor recreëren en ondernemen. Gedeputeerde Rein Munniksma: *“Op deze wijze verbinden we natuur aan maatschappelijke kansen, waarbij alle partijen oog hebben voor een goede balans tussen ecologie en economie. Daarbij hebben we veel aandacht voor het behoud van onze soortenrijkdom binnen en buiten de grote natuurgebieden. Natuur voor mensen”.*

Het gaat goed met de natuur in Drenthe. Afgelopen jaren is daar hard aan gewerkt en hier gaan we mee door. Binnen de grote en verbonden natuurgebieden is het voortbestaan van veel planten en dieren sterk verbeterd. Uitzondering vormt een deel van de Europees beschermde Natura 2000 gebieden, omdat daar bijvoorbeeld het watersysteem en de luchtkwaliteit nog niet optimaal zijn voor planten en dieren. Ook daarbuiten, in de kleinschalige landschappen, heeft de natuur het nog steeds moeilijk. Daarom zijn in de Natuurvisie drie nieuwe elementen aan het beleid toegevoegd: Aandacht voor natuur buiten de grotere natuurgebieden, economie en natuur verbinden en kijken hoe de samenhang in gebieden verbeterd kan worden.

Beschermen, beleven en benutten zijn de sporen waar nu met de verschillende partijen invulling aan wordt gegeven. Natuur, landbouw en bebouwing niet alleen apart, maar waar het kan ook verweven met elkaar, waarin deze drie sporen aan bod kunnen komen. Munniksma: *“Zo kunnen bijvoorbeeld nieuwe zorg- of recreatieve producten worden ontwikkeld in de natuur, want natuur levert een goede bijdrage aan de ontspanning en gezondheid van mensen. Andersom kunnen bedrijventerreinen met een andere inrichting van hun terrein een waardevolle bijdrage leveren aan een betere werking van de natuur. Uiteindelijk moet de natuur hier beter van worden en bouwen we aan samenhangende gebieden van natuur, bedrijvigheid, landschappen en bebouwing. Waar het voor mensen prettig wonen, werken en verblijven is en van alles te beleven valt”.*

Geopark de Hondsrug: Expeditiepoort Natuur geopend

Op vrijdag 26 september heeft burgemeester Eric van Oosterhout (gemeente Aa en Hunze) de Expeditiepoort Natuur van Geopark de Hondsrug geopend. Deze 6e expeditiepoort van het Geopark is te vinden in het Informatiecentrum Homanshof van Staatsbosbeheer in Anloo.

In de Expeditiepoort Natuur komt de bezoeker alles te weten over de mooiste landschappen van het Hondsruggebied: plekken waar de natuur zich van haar meest verrassende kant laat zien en plekken waar natuur en mens samen een weergaloos landschap maakten.

Hotspots Natuur in het Hondsruggebied

Naast een bezoek aan de Expeditiepoort Natuur kunnen ook 15 zogenaamde hotspots bezocht worden. Deze zijn verspreid over het gehele Hondsruggebied. De 15 hotspots Natuur zijn: Zuidlaardermeer, Hunze in de Elzemaat, Strubben Kniphorstbosch, Ballooërveld, Deurzerdiep, Amerdiep, Grollooërveen, De Holmers, 't Nije Hemelriek, De Tweelingen, Odoornerdennen, Oud-Aalden, Emmerdennen en het Bargerveen. De Expeditie Natuur is ook te bekijken en te beleven op www.geoparkdehondsrug.nl

Toegangspoort Nationaal Park Drentsche Aa

Informatiecentrum De Homanshof van Staatsbosbeheer is tevens één van de toegangspoorten van het Nationaal Park Drentsche Aa en een vast onderdeel van het Levend bezoekersnetwerk Drentsche Aa.

3. Afgeronde projecten

3.1. Opening 'Toegangspoort Deurzerdiep'

Op vrijdag 13 juni 2014 is 'Toegangspoort Deurzerdiep' geopend. Toegangspoort Deurzerdiep is onderdeel van het 'Levend bezoekersnetwerk Drentsche Aa'. Met de realisatie van deze 4e Toegangspoort en de verbeterde verkeerssituatie (aanpassing kruispunt en verlagen van de toegestane snelheid) is hier weer een waardevolle bijdrage aan geleverd, vooral voor de bezoekers uit de regio Assen.

Levend bezoekersnetwerk Drentsche Aa

Het Levend bezoekersnetwerk vormt binnen het Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa een belangrijke schakel in zowel de interne als externe informatievoorziening. Het samenhangend geheel van Toegangspoorten, Knooppunten en informatiepunten wordt, gecombineerd met het gidsenprogramma, de website, brochures en overige (digitale) infomiddelen, gezien als het informatiecentrum van het gehele Drentsche Aa gebied.

Het thema Water

Het thema van Toegangspoort Deurzerdiep is 'water'. Vandaar dat op deze locatie, in samenwerking (naam school), Waterschap Hunze en Aa's en Waterbedrijf Groningen een waterspeelplaats voor kinderen is gerealiseerd.

Financiering

De ontwikkeling van Toegangspoort Deurzerdiep is mogelijk gemaakt door (financiële) bijdragen van: Europa (POP), Regio Groningen-Assen, Recreatieschap Drenthe, Gemeenten Aa en Hunze, gemeente Assen en Provincie Drenthe + Alie en Harry Hilbrands (grondeigenaar).

Drentsche Aa Familiepad

Door de gemeente Assen zal het aansluitende 'Familiepad Drentsche Aa' worden gerealiseerd. Met de aanleg zal eind dit jaar/begin 2015 worden gestart. Het eerste deel van het familie-pad vanaf Toegangspoort Deurze is gereed. Nu eindigt het nog in een slecht begaanbaar zandpad aan de overkant van het Deurzerdiep. De route gaat straks langs het 'Poepenhemeltje' en weer terug. Begin volgend jaar start de gemeente Assen met het aanleggen van het tweede deel.

3.2 Studiebezoek Litouwen in Drenthe

Op 12 en 13 mei 2014 bracht een groep boeren samen met een natuur- en milieuorganisatie (www.bef.lt) uit de Regio Silutė in Litouwen, een bezoek aan de Drentse Nationale parken. Het Baltic Environmental Forum Lithuania is een niet-gouvernementele organisatie die zich inzet voor de bescherming van een gezond en schoon milieu, met behoud van hulpbronnen en biodiversiteit voor toekomstige generaties. Hun missie is dat de natuur niet beschermd moet worden tegen mensen, maar met mensen. De zeldzame Waterrietzanger (*Acrocephalus paludicola*) is het boegbeeld van het regionale park Nemunas Delta.

Nationaal Park en Nationaal Landschap Drentsche Aa

Op maandag 12 mei heeft de delegatie gezien en gehoord hoe in het Drentsche Aa-gebied de samenwerking tussen ondernemers en het nationaal park is georganiseerd vanuit het Levend bezoekersnetwerk Drentsche Aa. Daarnaast heeft de delegatie kunnen zien (en proeven) hoe (agrarische) ondernemers hun bedrijf in het nationaal park runnen en daarbij inzetten op verbreding. Klaas en Jannie Paasman (Zorgboerderij de Balloohoeve), Kees Goense (Fruitbedrijf Landwinkel Goense) en Jan Erkelens (Hotel Erkelens) hebben ieder in hun eigen bedrijf hier een toelichting op gegeven. Door Arnout Venekamp van de provincie Drenthe is het project 'Kringloopboeren' toegelicht, waarmee in Drenthe als meer dan 10 jaar ervaring is opgedaan met goede resultaten voor boeren en het milieu.

's-Middags heeft de groep onder leiding van boswachter Kees van Son (Staatsbosbeheer) een rondleiding gehad over het 'nieuwe' heringerichte Ballooërveld met mooi Hollandse luchten en vergezichten.

3.3. Vogelparadijs Drentsche Aa

Graslanden, akkers, houtwallen, bos, heide, moeras, water en lommerrijke dorpen: in het Nationaal Park Drentsche Aa vind je het allemaal. Met zoveel verschillende landschappen is het geen wonder dat ook de verscheidenheid aan vogelsoorten groot is. Dat al die landschappen elkaar op korte afstand afwisselen en zo een kleinschalig mozaïek vormen, maakt het gebied voor vogels extra aantrekkelijk. Nogal wat vogelsoorten hebben een voorkeur voor juist de overgangen tussen verschillende landschapstypen. Wie hier op een mooie lenteochtend op pad gaat, krijgt dan ook een indrukwekkend vogelkoor te horen

Wat het Drentsche Aa-gebied echt uniek maakt, zijn de beekdalen met hun natte graslanden in de laagtes en houtwallen op de flanken. Daar vind je dan ook de broedvogels die het meest kenmerkend zijn voor dit gebied: de 'specialiteiten' van de Drentsche Aa. Dit alles is vastgelegd en beschreven in de mooie kleurrijke folder: Vogelparadijs Drentsche Aa.

3.4. Enquête Doorstroom

Tweemaal per jaar ontvangen inwoners of abonnees het informatiebulletin Doorstroom van het Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa. Doorstroom informeert u over allerlei aspecten van het Nationaal Park & Nationaal Landschap. Via de enquête wilde de redactie graag weten hoe Doorstroom wordt beoordeeld door de lezer. Op basis van de uitkomst heeft de redactie besloten verder te gaan met dit informatiebulletin. Uitslagen worden gepubliceerd in de Doorstroom.

3.5. Grote modderkruiper teruggevonden

Wateren in de oude overstromingsvlakten van de Drentsche Aa vormen van oudsher een leefgebied van de grote modderkruiper. Boswachter Arjen de Vroome van Staatsbosbeheer kwam de dieren hier vroeger wel tegen. Inmiddels is het alweer zo'n 20 jaar geleden dat hij de dieren aantroef. Afgelopen jaren bleven verschillende zoekacties zonder resultaat. Om vast te stellen of de soort na al die jaren nog steeds aanwezig is in het gebied, zijn de handen ineengeslagen. Stichting RAVON, Waterschap Hunze en Aa's, Staatsbosbeheer, provincie Drenthe en Nationaal Park Drentsche Aa werken samen aan een nauwkeurige inventarisatie van de soort. Het doel hiervan is om een goed beeld te krijgen van eventuele nog aanwezige populaties en de kwaliteit van hun leefgebied. Omdat het soort moeilijk te vinden is met gangbare methoden als het schepnet en electrovisserij wordt gebruik gemaakt van de nieuwe Environmental-DNA methode waarbij watermonsters onderzocht worden op DNA sporen van een soort.

En met succes! DNA van de grote modderkruiper bleek aanwezig in 3 van de 50 genomen watermonsters die genomen waren op plaatsen met geschikt leefgebied. Hiermee wordt onderstreept dat de soort zeldzaam is in het Drentsche Aa-gebied. De volgende stap was het vangen van dieren om te kijken naar de populatieopbouw. Tijdens het eerste veldbezoek werden in een sloot waar DNA van de soort werd aangetroffen twee volwassen grote modderkruipers gevangen: een mannetje en een vrouwtje. De komende twee jaar wordt er verder ingezoomd op deze populatie en worden de andere locaties waar DNA van de soort aangetroffen is ook onderzocht.

Dat de grote modderkruiper nog in het Drentsche Aa-gebied voorkomt geeft hoop. Het Waterschap Hunze en Aa's, provincie Drenthe en Staatsbosbeheer zijn volop bezig om de moerassen langs de Drentsche Aa te herstellen. Deze vormen in potentie geschikt leefgebied voor de grote modderkruiper. Hopelijk wordt de grote modderkruiper de komende jaren op nog meer plekken in het gebied vastgesteld. Daarbij is het van belang dat deze populaties groot genoeg zijn om deze moerassen in de loop van de tijd te koloniseren. De eerste prioriteit is om het leefgebied van de soort rondom de drie vastgestelde locaties optimaal in te richten en te beheren voor de grote modderkruiper zodat deze populaties veilig gesteld worden voor de toekomst.

3.6. Naar tien nieuwe populaties van de Stengelloze sleutelbloem

In 2012 is dit herstelproject gestart om in het Nationale beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa de Stengelloze sleutelbloem met haar grote gele bloemen weer te laten floreren.

In het gebied vindt op veel plaatsen grootschalig herstel plaats van diepjes en hooilanden om zo nieuwe kansen te creëren voor flora en fauna. Helaas zijn de resterende drie populaties van de Stengelloze sleutelbloem te klein geworden om zich op eigen kracht te kunnen herstellen, zodat een duwtje in de goede richting nodig is. In 2012 is de 'Primula-brigade', bestaande uit medewerkers van Science4Nature, Staatsbosbeheer en vrijwilligers van de Werkgroep Florakartering Drenthe begonnen met het zoeken naar geschikte groeiplaatsen voor de Stengelloze sleutelbloem in het gebied. Inmiddels, twee jaar later, is duidelijk welke locaties wel en welke niet geschikt zijn om de plant te herintroduceren. Sommige locaties bleken te droog en andere te donker. Met deze nieuwe inzichten is Science4Nature en de Werkgroep Florakartering Drenthe samen met Staatsbosbeheer op zoek gegaan naar meer kansrijke locaties in het gebied.

Nu de standplaatseisen bekend zijn is de volgende stap om zaad te gebruiken om nieuwe populaties te kunnen stichten. Hiervoor zijn door Science4Nature in de kas van de Universiteit van Amsterdam planten opgekweekt uit zaad dat afkomstig is van de Drentse populaties. Dit voorjaar hebben de planten uitbundig gebloeid en heeft Science4Nature populaties onderling met de hand gekruist om zo de genetische diversiteit te verhogen. Hierdoor worden nadelige effecten van inteelt tegengegaan, neemt het aanpassingsvermogen toe en blijft de zaadproductie gewaarborgd. Sleutelbloemen kunnen namelijk alleen kiemkrachtig zaad produceren na kruisbestuiving. Er zijn twee typen planten. Sommige hebben bloemen met een lange stijl en andere hebben een korte stijl. Voor een goede zaadproductie is een evenredig aantal lang- en kortstijlige planten in de populatie nodig én natuurlijk insecten voor het transport van het stuifmeel tussen de twee typen planten. De handmatige kruisbestuiving heeft ruim 50.000 zaden opgeleverd en die zijn onlangs uitgezaaid op tien kansrijke locaties in het Nationaal beek- esdorpenlandschap.

In het voorjaar van 2015 zullen de locaties bezocht worden en wordt het wederom spannend in hoeverre dit herstelplan de sleutel tot succes is.

3.7. Werkzaamheden Ballooërveld afgerond

In april 2014 zijn de werkzaamheden Ballooërveld afgerond. Het Ministerie van Defensie, de voormalig eigenaar van dit militair oefenterrein, heeft eind jaren '50 stukken bos aangeplant om te kunnen oefenen. Deze Defensiebosjes verstoren echter de beleving van die 'grote stille heide'.

De maatregelen volgen uit het “Beheer- en inrichtingsplan Ballooërveld” (2010) waarin de plannen voor het Ballooërveld en maatregelen zijn beschreven. Het opgestelde plan is in nauw overleg met deskundigen en vertegenwoordigers van de omliggende dorpen Balloo, Loon, Anderen, Taarlo en Gasteren gemaakt. Een aantal zaken zijn reeds eerder uitgevoerd, zoals de kap van een deel van de 'Defensiebosjes', waarvan het 'bananenbosje' de meest bekende was.

Enkele solitaire bomen zijn blijven staan en geven het landschap diepte. Er is een nieuw oost - west wandelpad aangelegd dat met een steggetje (overstapje) uitkomt op het westelijke fietspad. De parkeerplaats “Galgenriet” – als onderdeel van het Levend bezoekersnetwerk Drentsche Aa - is aangelegd langs de weg Loon - Gasteren met een verbindend vlonderpad en een nachtweide voor de schaapskudde. Van daaruit loopt een 9 km lange wandelroute over het Ballooërveld. Het Ballooërveld is als een bejaarde huid vol littekens van Celtic Fields, karrensporen, grafheuvels, e.d. Na kap van de laatste defensiebosjes is de ruimtelijke en historische samenhang tussen deze onderdelen én de authentieke bewoning weer zichtbaar geworden.

De werkzaamheden in de kwetsbare delen van het Ballooërveld, in de buurt van de karrensporen en grafheuvels, zijn in eigen beheer door Staatsbosbeheer uitgevoerd. Op andere stukken is het werk door een aannemer gedaan met een houtoogst machine, een zgn. 'harvester'. Een deel van het vrijkomende hout is door een mobiele zaagmachine verzaagd en gebruikt bij de recreatieve inrichting van het gebied. Er worden o.a. bruggetjes van gemaakt.

3.8 Herstel bovenloop Smalbroekenloopje

De westkant van het Ballooërveld biedt kansen tot het ontwikkelen natte natuur. De oude loop van het Smalbroekenloopje zal worden hersteld, de lage delen worden verschaald door te plaggen. Regenwater afkomstig van hoger gelegen gronden o.a. het Ballooërveld zal daardoor langer worden vastgehouden. Nu wordt dit water door diepe sloten te snel afgevoerd.

Vooraf de flora zal profiteren van de plagwerkzaamheden, de rijke bovenlaag wordt tot op de minerale ondergrond afgegraven. Plaatselijk zou zich op de geplagde stukken blauwgrasland kunnen ontwikkelen met soorten als, spaanse ruiter, beenbreek, klokjesgentiaan, blauwe zegge, dopheide en veldrus.

In de zandweg tussen de Rammeringeweg en Visvliet is een “voorde” aangelegd. Een voorde is een doorwaadbare plaats in de beek. Voor fietsers en wandelaars zal een brug over het beekje worden geplaatst. Ten noorden van deze zandweg zal het Smalbroekenloopje in de huidige vorm blijven bestaan, wel zal hier zal het loopje worden ver-ondiept door de bodem op te hogen met zand.

4. Projecten in uitvoering

4.1 Herinrichting Deurzediep en Anreepdiep

In het project 'Herinrichting Deurzerdiep en Anreepdiep' brengt waterschap Hunze en Aa's de oude beeklopen terug. Het huidige fietspad langs het Deurzerdiep moet hierdoor worden verplaatst.

Deze beken zijn in de jaren 70 rechtgetrokken zodat het water snel via het Noord-Willemskanaal naar zee kon. Door andere inzichten laten we de beken nu juist weer kronkelen zodat ze natuurlijker functioneren. Dit is beter voor het leven van de planten en dieren die in en om de beken thuis horen. Door de beken weer te laten kronkelen ontstaat er ook meer ruimte voor water en kunnen we de inwoners beter beschermen tegen het opkomende water. Dit is noodzakelijk vanwege de klimaatwijziging. Bovendien wordt de omgeving aantrekkelijker voor recreatie en natuur.

Fase 1 is het gedeelte ten noorden van de Rolderhoofdweg (stroomgebied Rolderdiep, in week 3 van 2015 wordt gestart met het Lonerdiep). Fase 2 wordt uitgevoerd vanaf week 10 en bevindt zich ten zuiden van de Rolderhoofdweg. Fase 3 start bijna gelijktijdig met fase 2. Fase 4 bevat de fietspaden en kunstwerken (start 15 april tot en met 15 september) Het project wordt uitgevoerd samen met gemeente Assen, gemeente Aa en Hunze, provincie Drenthe en Staatsbosbeheer.

Impressie Anreep- en Deurzerdiep
15-03-2013

4.2 Aanpak lichthinder melkveestallen

De Natuur en Milieufederatie Drenthe en LTO Noord zijn gezamenlijk aan de slag gegaan met de aanpak van lichthinder door melkveestallen. Via voorlichting aan melkveehouders, gemeenten en installatiebedrijven gaan de organisaties de mogelijkheden onder de aandacht brengen om storende lichtuitstoot uit melkveestallen te voorkomen en/of te verminderen.

Het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa krijgt hier prioriteit, omdat de provincie zich specifiek inzet op behoud van de duisternis. Maar uiteindelijk is het de bedoeling dat storende lichtuitstoot uit melkveestallen in heel Drenthe voorkomen en/of verminderd gaat worden..

Verlichte melkveestallen met open zijwanden zijn een relatief nieuwe bron van lichthinder in het donkere Drentse buitengebied. Door schaalvergroting in de melkveehouderij zal het aantal verlichte open melkveestallen in Drenthe nog verder toenemen.

Onder de naam 'Duisternis bewust belicht' is op 21 oktober in Amen de gezamenlijke voorlichtingscampagne van start gegaan gericht op het verminderen van lichthinder door melkveestallen. Melkveehouders en bewoners uit het Drentsche Aa-gebied wisselden in café De Amer hun ideeën en ervaringen over verlichte melkveestallen uit.

4.3 Onderhoudswerkzaamheden door stagiairs Renn4 school De Atlas

Aanleiding voor dit projectidee is een mail geweest van de Renn4 school "De Atlas" uit Assen. Vanuit de school (speciaal voortgezet onderwijs), kwam het verzoek voor een stageadres voor een aantal (5 tot 8) leerlingen in de leeftijd van 14 tot 16 jaar. Het is de bedoeling dat de leerlingen als onderdeel van hun leertraject in deze fase onder begeleiding extern gaan werken. Zij hebben dan al een stage/fase binnen de school afgerond.

Na een oriënterend gesprek tussen leerkrachten van de school en medewerkers van het Nationaal Park Drentsche Aa is er een plan van aanpak geschreven en zijn de werkzaamheden inmiddels gestart. Het Nationaal Park en school De Atlas hebben inmiddels een langdurige (meerjaren)afspraken vastgelegd. Het Nationaal Park stimuleert graag de betrokkenheid en ontwikkeling van deze leerlingen binnen het Drentsche Aa gebied.

Het plan van aanpak is opgesteld n.a.v. gezamenlijk gemaakte afspraken, en is afgestemd op de voor de stagiairs te behalen competenties. De leerlingen gaan bij de verschillende Toegangspoorten en Knooppunten aan de slag. In 2014 werd elke dinsdagochtend hard gewerkt bij Toegangspoort Wedbroeken.

Werkzaamheden gedurende het jaar bestonden uit o.a.:

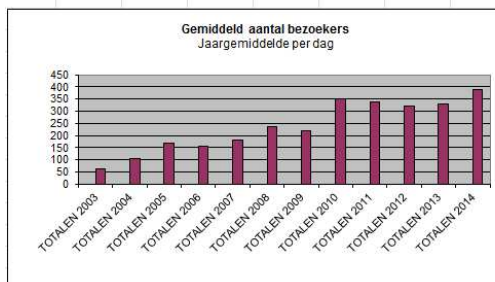
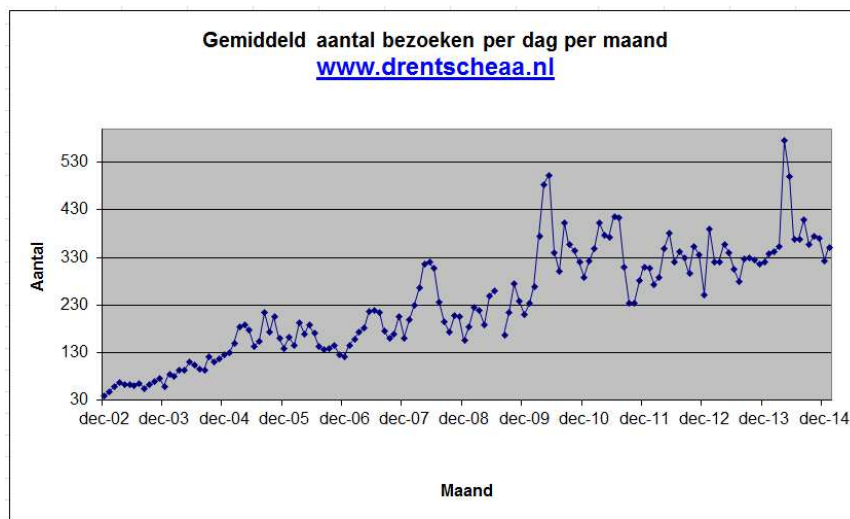
Schoonmaken informatiezuilen en bewegwijzering (niet langs rijks- en provinciale wegen i.v.m. veiligheid).

Parkeerplaats onderhouden (zwerfvuil, onkruid enz.). Kippengaas spannen over houten vlonder(s) i.v.m. gladheid. Snoeien bosschage, schoffelen, en scheve stenen/klinkers recht leggen.

5. Website en sociale media

In 2014 is ook weer veel tijd geïnvesteerd in het bijhouden van de Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa website. Steeds meer mensen weten de website te vinden, gemiddeld 390 unieke bezoekers per dag, per maand in 2014. We zien de Drentsche Aa website daarom als een belangrijke informatiebron die goed wordt onderhouden en altijd actueel is.

Jaargemiddelde	Dag	Maand	Jaar
TOTALEN 2003	63	1919	23025
TOTALEN 2004	103	3144	37729
TOTALEN 2005	169	5135	61624
TOTALEN 2006	154	4682	56180
TOTALEN 2007	182	5549	66582
TOTALEN 2008	235	7168	86010
TOTALEN 2009	221	6732	80783
TOTALEN 2010	352	10706	128471
TOTALEN 2011	336	10211	122537
TOTALEN 2012	319	9736	116831
TOTALEN 2013	328	10012	120141
TOTALEN 2014	391	11913	142960

Ook wordt er steeds meer gebruik gemaakt van de sociale media Twitter (#NPDRENTSCHEAA) en Facebook (<http://www.facebook.com/DrentscheAa>). Via Twitter en de Facebookpagina worden Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa activiteiten bekend gemaakt.

Sociale media - Jaarstatistieken							
Stand van zaken per 31 december							
	Facebook				Twitter		
	Likes		Totaal bereik gem. per jaar		Volgers		Tweets per jaar
	Aantal	% +/-	Aantal	% +/-	Aantal	% +/-	
31-dec-12	136		24		517		
31-dec-13	282	107%	83	246%	703	36%	423
31-dec-14	597	112%	228	175%	936	33%	647

Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa heeft ook een eigen Drentsche Aa kanaal op de wandelwebsite Annodrenthe.nu Op dit kanaal zijn 4 digitale Nationaal Park & Nationaal Landschap wandel- en fietsroutes opgenomen.

6. Communicatie & Educatie

IVN draagt bij aan duurzame Drentse Nationale Parken

In dit fotojaarverslag worden de producten, activiteiten en prestaties beschreven die de C&E medewerkers (werkzaam bij IVN Drenthe) in 2014 heeft geleverd in opdracht van het Overlegorgaan Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa. In het Strategisch Communicatieplan SNP is de rol van IVN in algemene zin als volgt omschreven:

“Het IVN heeft van het ministerie van LNV de taak gekregen om de voorlichting en educatie in de nationale parken, een van de vier kerntaken, inhoudelijke te ondersteunen en te coördineren. IVN levert daartoe binnen elk park een coördinator Voorlichting & Educatie (V&E). In een aantal parken heeft de coördinator ondersteuning van een medewerker V&E voor de uitvoering van educatieve taken. De coördinator V&E werkt nauw samen met de secretaris en voorzitter van elk nationaal park. Het IVN heeft t.a.v. de communicatie en educatie (C&E) de verantwoordelijkheid voor:

- *het opstellen van een meerjarenplan C&E en het uitwerken in jaarplannen;*
- *de coördinatie en advisering van de uitvoerders van het C&E aanbod;*
- *ondersteuning van de uitvoering en ontwikkeling van het C&E aanbod;*
- *het adviseren over de kwaliteit van het C&E aanbod.*

De basis voor het communicatieve en educatieve aanbod en de voorzieningen in elk park wordt gevormd door het **basis- en pluspakket C&E** dat het IVN voor alle nationale parken heeft ontwikkeld en door het SNP en overlegorgaan is vastgesteld. ” Hierin staan de met alle partners gemaakte afspraak over een gegarandeerd en gelijkwaardig minimaal basisaanbod - uitgevoerd door meerdere partners - van producten, activiteiten en voorzieningen op het terrein van communicatie, voorlichting en educatie in de Nationale Parken. Doel is een gezamenlijk helder profiel. De Parken zijn vrij om daarnaast een eigen extra aanbod aan te bieden afhankelijk van de eigen specifieke situatie.

Het besef in de maatschappij dat wij zuinig moeten omgaan met natuur en duurzaamheid is de laatste jaren sterk toegenomen, net als het besef dat je niet jong genoeg kan beginnen om kennis en belangstelling voor natuur te wekken. Uit onderzoeken blijkt dat natuur- en duurzaamheidseducatie werkt en goed als beleidsinstrument ingezet kan worden. Ook blijkt dat natuur- en duurzaamheidseducatie op (basis)scholen voor alle oud-leerlingen gezamenlijk een significant positief effect heeft op latere houding en gedrag. Uit het onderzoek blijkt dat o.a. educatie en methoden, zoals burgerparticipatie, waarin burgers zo veel mogelijk zelf probleem en aanpak bepalen, veelbelovend zijn. Achteraf blijkt dat de voorinvestering ruimschoots terugverdiend wordt door de effecten van natuur- en duurzaamheidseducatie.

IVN werkt vanuit vier inhoudelijke thema's: educatie rondom groen, water, klimaat & energie en landschap. Daarnaast zetten we in op versterking van de 'bestuurlijke verankering' van natuur- en duurzaamheidseducatie bij bestuurders van rijk, provincies, gemeenten, waterschappen of andere opdrachtgevers. We richten ons op de duurzaamheidsdoelstellingen van beleidsmakers en bieden een infrastructuur en instrumentarium om zoveel mogelijk mensen en organisaties te betrekken.

'Ieder kind heeft recht op natuur' is een van de IVN stellingen. Wetenschappelijk onderzoek biedt steeds meer aanwijzingen dat de toename van welvaartsziekten onder kinderen samenhangt met de toenemende verwijdering tussen kinderen en natuur. IVN zet zich daarom extra in om kinderen weer buiten in de natuur te laten spelen en de natuur en het landschap te ervaren.

Drentsche Aa onderwijsprojecten – PO & VO

In 2014 zijn drie Nationaal Park onderwijsprojecten binnen het Primair en Voortgezet onderwijs uitgevoerd. De Drentsche Aa Natuurspeurderstocht, het onderwijsproject 'woordvoerders voor de natuur' en het VO project 'Nationaal Park Drentsche Aa zoekt Jong Elan' vinden elk jaar plaats.

Houtwallenproject

In opdracht van het overlegorgaan en de gemeente Aa en Hunze is door IVN Drenthe het 'Nationaal Park Drentsche Aa houtwallenproject' ontwikkeld. Het project is getest door kinderen van de basisschool in Anloo. In 2015 wordt het project in het Drentsche Aa gebied uitgevoerd.

'Woordvoerders van de Natuur'

Leerlingen van twee scholen uit Assen hebben deelgenomen aan een educatief programma met opdrachten rond het Ballooërveld en Kampsheide en bezoek aan Drentsche Aa gastheerbedrijven in de regio. De route is in samenwerking met verschillende Drentsche Aa partners opgezet en uitgevoerd. De kinderen presenteerden hun bevindingen op school aan ouders en afgevaardigden van het Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa

'Natuurspeurderstocht Drentsche Aa'

In 2014 volgden zo'n tweehonderd kinderen uit het scholennetwerk Aa en Hunze het onderwijsprogramma. Het onderwijsproject 'Drentsche Aa Natuurspeurderstocht' werd in de omgeving van Oudemolen uitgezet. Na afloop ontvingen alle kinderen een Drentsche Aa natuurspeurders diploma. De tocht wordt begeleid door IVN medewerkers, boswachters van Staatsbosbeheer en Drentsche Aa gidsen van het Nationaal Park.

'Nationaal Park zoekt Jong Elan'

In mei ontwikkelden leerlingen van Dr. Nassau College, locatie Penta te Assen, een waterbeestjes tocht voor het Nationaal Park.

In een volle ontvangstzaal van het provinciehuis te Assen, presenteerden de kinderen de highlights van hun projectweek aan de coördinator C&E van het NP & NL Drentsche Aa, André Brasse en secretaris NP & NL Drentsche Aa Kees Folkertsma.

Gastheren en gastvrouwen netwerk

Het Nationaal landschap Drentsche Aa beschikt inmiddels over meer dan 150 enthousiaste gastheren en gastvrouwen die werken op meer dan 80 bedrijven binnen het Nationaal Landschap Drentsche Aa. Het Nationaal Landschap gastheerschapnetwerk wordt gecoördineerd door de IVN medewerkers C&E.

Communicatie, ondernemersdag en activiteiten.

De Drentsche Aa gastheren en –vrouwen worden voortdurend door de C&E medewerkers op de hoogte gehouden van relevante informatie rond projecten en activiteiten die binnen het Drentsche Aa gebied afspelen. Ze staan allemaal op de perslijst. Ook worden zij voor bijeenkomsten, lezingen en openingen uitgenodigd. Op 10 februari organiseerde het Nationaal Park, de jaarlijkse ondernemersmiddag voor Drentsche Aa gastheren en –vrouwen in te Rolde.

Bosbrunch

Samen met een aantal gastheren en –vrouwen en boswachter Evert Thomas is geprobeerd om in het pinksterweekend een bosbrunch met wildernisexcursie te organiseren. De organisatie verliep erg coöperatief maar helaas liep de inschrijving niet en is de brunch afgezegd.

Drentsche Aarrangementen

In 2014 zijn Drentsche Aa arrangementen als activiteit uitgeprobeerd. Gidsen en gastheren verzorgden samen een Drentsche Aa arrangement. De ervaringen waren wisselend. Besloten is om met de arrangementen door te gaan in 2015.

Nieuwe gastheren en –vrouwen afgestudeerd

Maandag 12 mei 2014 zijn nieuwe Drentsche Aa gastheren en gastvrouwen afgestudeerd die de cursus in 2013 of daarvoor hadden gevolgd. De afsluitende fietstocht voerde langs vele bijzondere locaties in de cursus waren beschreven. Tussen de middag genoten de deelnemers traditioneel van een pannenkoek bij gastvrouw Emmy Mulderij van Pannenkoekenboerderij Brinkzicht te Gasteren. De fietsexcursie werd afgesloten met de uitreiking van het felbegeerde Drentsche Aa Gastheerschap certificaat door dhr. Hendrik R. Oosterveld, voorzitter van het Overlegorgaan Drentsche Aa. Met de nieuwe gastheren is een bedrijfsbezoek gebracht aan landgoed 'De Adderhorst' in Zeegse (14 april).

Cursus Drentsche Aa gastheerschap

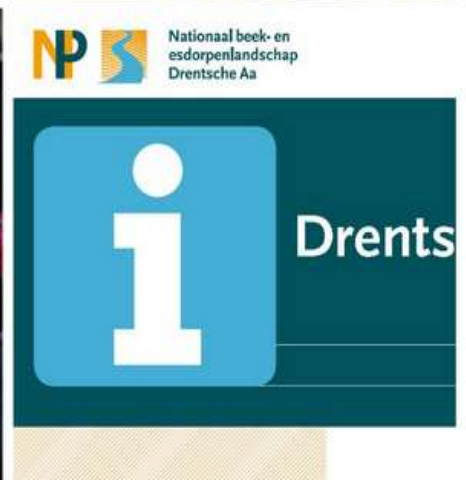
In het najaar 2014 verzorgden de C&E medewerkers een nieuwe Drentsche Aa Gastheerschap cursus. In vier middagbijeenkomsten werden de deelnemers opgeleid tot ambassadeur/voorlichter van het Drentsche Aa gebied. De afsluitende dag-/ fietsexcursie langs kenmerkende Drentsche Aa locaties vindt plaats op 18 mei 2015. De Drentsche Aa gastheerschapcursus inhoud wordt elk jaar aangepast aan de meest actuele ontwikkelingen binnen het gebied en opmerkingen van cursisten.

Levend bezoekersnetwerk; Toegangspoorten, Knooppunten, Infopunten en infozuilen

Ook voor 2014 stonden naast de reguliere C&E activiteiten, opschaling, actualisatie en onderhoud van het informatienetwerk centraal. In 2014 zijn 9 nieuwe Drentsche Aa gastheren en -vrouwen aan het netwerk toegevoegd. Ze zijn opgeleid en geschoold in het verhaal van Nationaal Park & Nationaal Landschap, de organisatie, de ontstaansgeschiedenis van het gebied, wetenswaardigheden en de waarde van het landschap voor hun onderneming. De nieuwe Nationaal Park zuil voor TP Deurzerdiep is i.s.m. partners ontwikkeld. Plaatsing in voorjaar 2015.

Het Levend bezoekersnetwerk vormt binnen het Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa een belangrijke schakel in zowel de interne als externe informatievoorziening. Het samenhangend geheel van Toegangspoorten, Knooppunten en informatiepunten wordt, gecombineerd met het gidsenprogramma, de website, brochures en overige (digitale) infomiddelen, gezien als het informatiecentrum van het gehele Drentsche Aa gebied. Het menselijk contact vormt een essentieel onderdeel van het Drentsche Aa informatienetwerk. De 'vaste' Drentsche Aa informatiepunten bestaan daarom uit gebiedsondernemers die de cursus Drentsche Aa gastheerschap hebben gevolgd. De Drentsche Aa gidsen vormen het 'mobiele deel' van het netwerk.

Drentsche Aa gidsennetwerk

Gidsenteam

Het Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa beschikt over 30 enthousiaste en kundige Drentsche Aa gidsen. De coördinatie, scholing en kwaliteitsbewaking van het Drentsche Aa gidsennetwerk wordt verzorgd door de C&E medewerkers.

Excursieprogramma en activiteiten

Samen verzorgden zij in 2014 zo'n 80 Drentsche Aa excursies. Daarnaast verzorgden ze meerdere externe excursieaanvragen, vaak maatwerk voor bedrijven en organisaties. Naast het excursieprogramma assisteerden de gidsen bij overige Drentsche Aa activiteiten zoals (informatie) markten en diverse onderwijsprogramma's voor zowel basis- als voortgezet onderwijs.

Scholing

Alle Nationaal Park gidsen worden voor alle Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa bijeenkomsten uitgenodigd. Hierdoor blijven ze op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen en wordt (gebieds)kennis aangevuld. In 2014 is voor de gidsen i.s.m. Staatsbosbeheer een scholingsbijeenkomst georganiseerd over het thema Wildernis. Bernard Hanskamp verzorgde een avond over de beleidsgeschiedenis als voorbereiding op het jubileumjaar 2015. Ook bezochten we het landgoed de Dodshoorn.

Op 22 januari organiseerden de C&E medewerkers de jaarlijkse nieuwjaarsreceptie voor gidsen, gastheren, NP organisatie en het bestuur van het DRAA Gebiedsfonds. Tijdens de nieuwjaarsreceptie werd volgens traditie het nieuwe excursieprogramma (2014/2015) gepresenteerd.

Drentsche Aa bewonersdag

24 augustus organiseerde Nationaal Park & NL Drentsche Aa weer een Drentsche Aa bewonersdag. Dit jaar vertrokken we met een touringcar vol gebiedsbewoners vanaf Toegangspoort Deurzerdiep. Onderweg vertelden Drentsche Aa medewerkers over het landschap en lopende projecten. Bezoeken werden gebracht aan het hunebed in Loon, de Gasterse duinen en het Eexterveld.

Nationaal Park & NL Drentsche Aa vindt het belangrijk dat gebiedsbewoners goed op de hoogte zijn van wat er zich in hun leefomgeving afspeelt. Onze filosofie is dat door kennis en beleving van de woonomgeving de waardering voor het gebied wordt vergroot. Op deze wijze verhogen we de betrokkenheid en het draagvlak voor het gebiedsbeleid. Bewoners worden ambassadeurs voor hun regio. Verhoogde betrokkenheid zorgt voor participatie.

Overige activiteiten, (voorlichtings)bijeenkomsten, lezingen en excursies

De C&E medewerkers worden regelmatig gevraagd om maatexcursies of lezingen voor (internationale) gezelschappen te verzorgen.

Voorbeelden:

- Drentsche Aa lezing ledenvergadering dorpsvereniging Anderen – 13 maart
- Fotosafari Fotoclub Noordenveld – 11 mei
- Wiki loves earth fotowedstrijd – 25 mei
- Bestuurdersdag gemeenteraadsleden Drentsche Aa gebied – 24 mei
- Opening Toegangspoort Deurzerdiep – 13 juni
- Drentsche Aa lezing caravanclub in Schipborg – 16 juni
- Excursie bestuurders Recreatieschap Drenthe – 24 sept.
- Excursie Deense Waterschapsmedewerkers – 2 okt.
- Nationaal Park Presentatie op Geopark gidsenbijeenkomst in Hunebeddencentrum verzorgd
- Medeorganisator filmavond voor Drentse vrijwilligers waaronder onze Drentsche Aa gidsen – 26 sept.

Nationaal beek- en esdorpenlandschap uitgaven

Doorstroom

In 2014 zijn twee uitgaven van de 'Doorstroom' verschenen, het mededelingenblad voor gebiedsbewoners binnen het Nationaal Landschap Drentsche Aa en overige geïnteresseerden. Elke uitgave verschijnt in een oplage van 21.500 stuks.

Op Stap

In april verscheen de Op Stap 2014/2015 in een oplage van 34.500 exemplaren. Het Drentsche Aa magazine voor gebiedsbezoekers blad wordt veel gelezen en geprezen. Ook in 2014 hebben we weer dankbaar gebruik gemaakt van ons steunpunt 'Popken Hollander' zodat ondernemers hun voorraad vanuit het gebied kunnen aanvullen.

Digitale nieuwsbrief

De digitale nieuwsbrief verscheen in 2014 in februari, mei, september en december. De nieuwsbrief is beschikbaar voor iedereen die in het Nationaal beek- en esdorpenlandschap en Nationaal Landschap Drentsche Aa is geïnteresseerd en wordt per mail verzonden. Abonneren kan via de website www.drentscheaa.nl. Inmiddels zijn 835 mensen op de digitale nieuwsbrief geabonneerd.

Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa website, sociale media en overige digitale producten.

Website en facebook

In 2014 is veel tijd geïnvesteerd in het bijhouden van de Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa website en facebookpagina. Steeds meer mensen weten de website te vinden en we zien de Drentsche Aa pagina's daarom als de belangrijkste informatiebronnen voor het Drentsche Aa gebied. Het is daarom van groot belang dat de Drentsche Aa website goed wordt onderhouden en geactualiseerd. Dat zijn onder andere het invoeren en bijhouden van het activiteitenprogramma, de nieuwsrubriek en de (grote) projecten pagina.

Steeds meer wordt gebruik gemaakt van de nieuwe (sociale)media Twitter (#NPDRENTSCHEAA) en Facebook (<http://www.facebook.com/DrentscheAa>). Via Twitter en de Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa facebook pagina worden NP & NL Drentsche Aa activiteiten bekend gemaakt.

Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa heeft op de wandelwebsite Annodrenthe.nu een eigen Drentsche Aa kanaal. Hierop worden digitale Nationaal Park & Nationaal Landschap wandel en fietsroutes opgenomen.

In 2014 is de Drentsche Aa beleefkaart op de website geplaatst. Een digitale kaart waarop bezoekers op onderwerp het Drentsche Aa gebied kunnen verkennen. Websitebezoekers kunnen een schat aan informatie vinden op deze interactieve kaart.

Digitale nieuwsbrief Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa nr.29

Met deze gratis digitale nieuwsbrief voor geïnteresseerden houden we u zo'n beetje op de hoogte van actuele ontwikkelingen en wetenswaardigheden in Nationaal Park en Nationaal Landschap Drentsche Aa. Het gaat om nieuwtjes waar mogelijk verwijzen we naar locaties of personen waar u meer informatie kunt krijgen.

Fijne feestdagen

Namens Nationaal park & Nationaal Landschap Drentsche Aa wensen wij u alle fijne feestdagen en een gelukkig 2014 toe.

Te veel bestrijdingsmiddelen in de Drentsche Aa

Er zitten nog steeds te veel bestrijdingsmiddelen in de Drentsche Aa. Dat bleef tijdens de presentatie van de resultaten 'Schone bron Drentsche Aa' door het Waterbedrijf Groningen, waterschap Hunze en Aa's en de provincie Drenthe.

De laatste jaren zijn maatregelen genomen om het water schoon te maken, zo spartrijf zones en alternatieve val- en speelplaatsen voor spultrachters. De Drentsche Aa is namelijk van groot belang voor de drinkwatervoorziening van stad Groningen. Jaarlijks wordt er ongeveer zeven miljard liter drinkwater uit gewonnen.

Drentsche Aa publiciteit

In 2014 zijn meer dan 150 persberichten opgesteld en verstuurd voor het Drentsche Aa excursies en activiteiten waaronder thema-avonden en andere activiteiten.

Tevens is ondersteuning geleverd bij het maken van enkele persberichten voor Nationaal Park partnerorganisaties. Ook interviews zijn verzorgd voor radioprogramma's van RTV Drenthe, Radio Tynaarlo Lokaal en RTV Assen. Op de laatgenoemde zender worden wekelijks Nationaal Park excursies toegelicht in de vaste rubriek van IVN Consuleringschap Drenthe op RTV Assen.

Op naar de drie diepjes

Oudeveen

Op maandag 12 mei, Tweede Pinksterdag, organiseert het Nationaal Beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa een excursie naar het 'Vier diepjes punt' van de Drentsche Aa. Het erfbosbouw gebied wordt de deelnemers aan de tocht mee naar de plek waar twee stroompjes van de Drentsche Aa samenkomen en doorgaan in een darde. De excursie start om 14.00 uur en eindigt om ongeveer 16.00 uur. Startplaats is de parkeerplaats bij de Oudeveense Oudeveense. Deelname is gratis en anmeldingen is niet nodig.

Bij Oudeveen

Het ingesnoede 'Vier diepjes punt' van de Drentsche Aa herleidt zich eveneens aan de Oudeveense Oudeveense. Deze kintore het Gastheer Diep en het Taaltheater Diep samen. De wandeling gaat ver-

Het prachtige gebied bij het drie diepjespunt

Zie stromen dan verder als het Oudeveense Diep 's Zomer in het een raaije punt, in het najaar echter veranderd deze plek in een bakkerse waterplas. Er gaan spannende verhalen rond over dit historische waterspeelpunt. Onderweg wordt hier en daar ook iets verteld over de bijzondere plantsoen en de diverse bodemkwaliteit van West-Drenthe gebied.

der via broedplaatsen, waar de avonds Adelaarvoren lichtelijk schommelend aan de trekken. Houden zijn niet wekken bij de tocht. Het gebied bij de Drentsche Aa wordt wel het best bewaarde bodemkwaliteit van West-Drenthe gebied.

Zoeken naar orchideeën

Oudeveen

Op maandag 18 mei organiseert het Nationaal Beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa een excursie naar het 'Vier diepjes punt' van de Drentsche Aa. Het erfbosbouw gebied wordt de deelnemers aan de tocht mee naar de plek waar twee stroompjes van de Drentsche Aa samenkomen en doorgaan in een darde. De excursie start om 14.00 uur en eindigt om ongeveer 16.00 uur. Startplaats is de parkeerplaats bij de Oudeveense Oudeveense. Deelname is gratis en anmeldingen is niet nodig.

Vrijdag 18 mei organiseert het Nationaal Beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa een excursie naar het 'Vier diepjes punt' van de Drentsche Aa. Het erfbosbouw gebied wordt de deelnemers aan de tocht mee naar de plek waar twee stroompjes van de Drentsche Aa samenkomen en doorgaan in een darde. De excursie start om 14.00 uur en eindigt om ongeveer 16.00 uur. Startplaats is de parkeerplaats bij de Oudeveense Oudeveense. Deelname is gratis en anmeldingen is niet nodig.

Excursie Ballooërveld

Balloo

spechten, zomende bijen en balsonde buizerds die de passie roepen. Het ruzen van de wind door de jonge blaadjes van de bomen. Beeld behaive de lente ook de enorme oudheid van dit gebied.

Het Ballooërveld staat bekend om zijn ruige, onaangetaste natuur: en om de vele sporen uit het verleden. Zo liggen er ongeveer veertig grafheuvels op het veld en een aantal prehistorische akkerplassen. De middelste eeuwse kaarsroepers zijn nog duidelijk te zien en er ligt een tankgracht uit de Tweede Wereld Oorlog. Er is ruimte en onderweg volop te genieten van de vele planten en dieren.

Avondexcursie Drentsche Aa

Natuurbeleving langs de beek

De eerste Drentsche Aa gastheren en gastvrouwen zijn 'afgestudeerd' en ontvangen maandag in pannekoekenboerderij Brinkzicht in Gasteren hun diploma. Ze gaan nu actief bezig met het promoten van het Nationaal Beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa.

Excursie Drentsche Aa

Natuurbeleving langs de beek

De eerste Drentsche Aa gastheren en gastvrouwen zijn 'afgestudeerd' en ontvangen maandag in pannekoekenboerderij Brinkzicht in Gasteren hun diploma. Ze gaan nu actief bezig met het promoten van het Nationaal Beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa.

Gastheer en gastvrouwen Drentse Aa

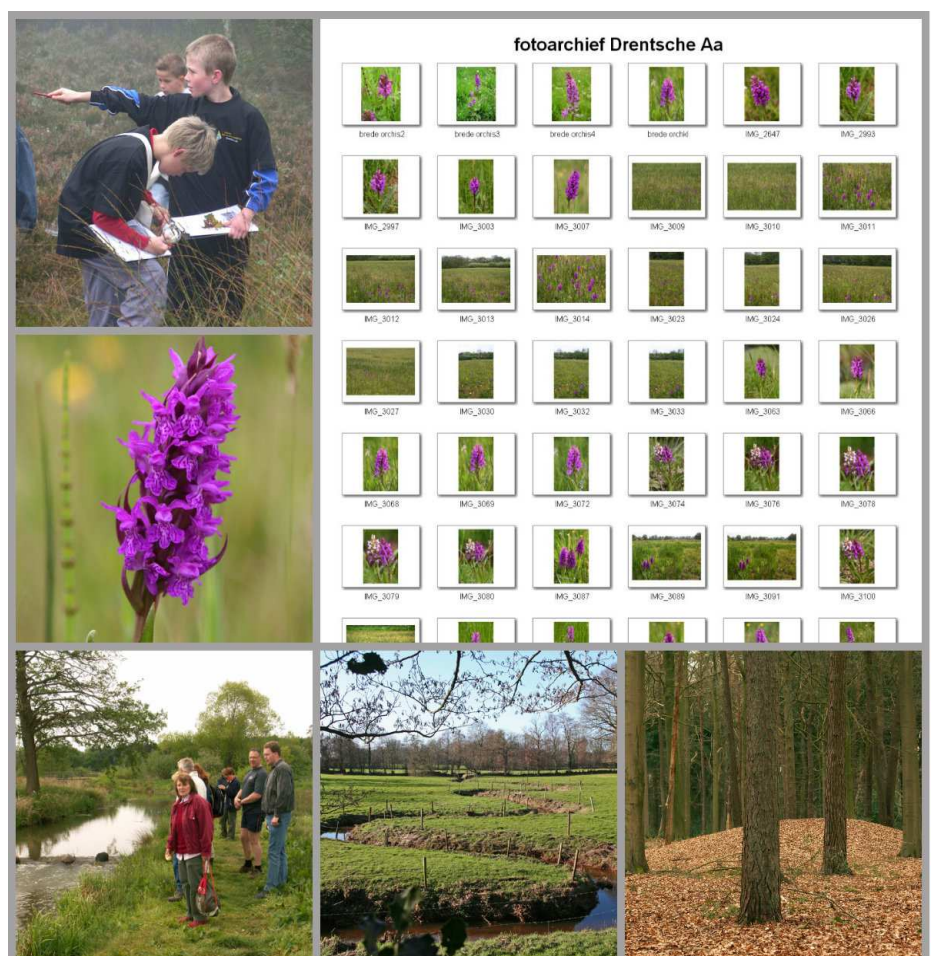
De eerste Drentsche Aa gastheren en gastvrouwen zijn 'afgestudeerd' en ontvangen maandag in pannekoekenboerderij Brinkzicht in Gasteren hun diploma. Ze gaan nu actief bezig met het promoten van het Nationaal Beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa.

Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa fotoarchief

Het Drentsche Aa fotoarchief bestaat momenteel uit ruim 8500 foto's. In 2014 zijn enkele foto's van (natuur)fotografen en historische verenigingen en Drents Archief aangekocht t.b.v. Nationaal Park & Nationaal Landschap publiciteitsdoeleinden. Fotoclub Noordenveld is op bezoek geweest heeft tijdens de door de coördinator georganiseerde fotosafari, diverse gebiedsfoto's gemaakt die ter beschikking van het Nationaal Park zijn gesteld.

Foto's zijn ook voor het archief beschikbaar gesteld door gidsen, particulieren en partnerorganisaties.

Regelmatig wordt voor Nationaal Park & Nationaal Landschap uitgaven en publiciteitsdoeleinden een beroep op het fotoarchief gedaan. Voor de Drentsche Aa gastheren en -vrouwen worden een aantal rechten-vrije foto's beschikbaar gesteld.

7. Stichting Gebiedsfonds Drentsche Aa

De betrokkenheid bij het gebied vormgeven en uitbouwen en het draagvlak voor de ontwikkeling van het gebied verder versterken: met dat achterliggende doel heeft het Overlegorgaan Drentsche Aa samen met andere initiatiefnemers (Stichting Het Drentse Landschap, Stichting Landschapsbeheer Drenthe, De 12Landschappen/Nationaal Groenfonds en de Rabobank) het Gebiedsfonds Drentsche Aa opgericht. Het directe doel van dit Gebiedsfonds is extra financiën te genereren voor de inrichting en het beheer van het Drentsche Aa-gebied. Bedrijven, instellingen en particulieren kunnen met hun bijdragen aan het fonds laten zien dat zij zich met het gebied verbonden voelen. Het fonds onderstreept dat het mooi houden van het gebied niet een zaak is van de overheid alleen, maar dat burgers, boeren, bedrijven en overheid het samen moeten doen. Het Gebiedsfonds Drentsche Aa heeft de vorm gekregen van een stichting, opgericht op 29 maart 2011. De stichting heeft een ANBI-status en dat betekent dat de activiteiten van de stichting helder worden verantwoord, maar ook dat giften fiscaal aftrekbaar kunnen zijn. Het bestuur legt met de jaarstukken verantwoording af aan Overlegorgaan.

De activiteiten die de Stichting Gebiedsfonds Drentsche Aa ontplooit om de hiervoor genoemde doelen te bereiken, zijn benoemd in het beleidsplan van de stichting. In deze paragraaf een overzicht van de projecten die in 2013 een bijdrage van het Gebiedsfonds Drentsche Aa hebben ontvangen

Toegekende projecten 2014

1. Werkgroep Appelbergen in Glimmen

De Werkgroep Appelbergen is een groep vrijwilligers die meehelpt met het beheer en onderhoud van de natuur in de omgeving van Glimmen. Het bestuur is van mening dat dergelijke kleinschalige samenwerkingsvormen van vrijwilligers (werkgroep, dorpsbelangen en/of boeremarke) de steun van de stichting verdienen. De werkgroep heeft een toezegging ontvangen voor een cursus voor het gebruik van een motorkettingzaag. Dit komt het beheer van het natuurgebied Appelbergen ten goede.

2. FestiValderAa - Editie 2014 in Schipborg.

Het bestuur is van mening dat deze activiteit nadrukkelijk is gekoppeld aan het Drentsche Aa-gebied, het festival biedt immers 'locatietheater'. Het bestuur ziet een bijdrage als een investering die (gedeeltelijk) door de bezoekers van het festival wordt opgebracht. Met de organisatie van het festival is afgesproken dat van elk verkocht kaartje een deel wordt teruggestort in het Gebiedsfonds Drentsche Aa. Bezoekers genieten van deze activiteit met het mooie Drentsche Aa-gebied als decor en dragen zo ook een steentje bij aan het behoud dit bijzondere gebied

3. Herstel waterput Anloo

In Anloo is door de Vereniging Historische Anloo in samenwerking met de Boermarke en meerdere dorpsbewoners de vroegere waterput op het 'putbrinkje' gereconstrueerd. Hierbij is een authentieke putopbouw elders uit het dorp voor gebruikt. Resultaat is een toeristisch-recreatieve voorziening met een cultuurhistorische verwijzing.

4. Realisatie van de belvedere Hillig Meer door Stichting Heidehof

Stichting Heidehof bewaakt het duurzame beheer van de natuur op het landgoed waarvan de natuurbegraafplaats Hillig Meer onderdeel is. Natuurbegraafplaats Hillig Meer is een bijzonder oude begraafplaats. Met zeven oude grafheuvels van 3.000 jaar voor Christus kent het een eeuwenoude traditie van rituelen en begraven. Stichting Heidehof hecht groot belang aan een goede relatie tussen mens en natuur en draagt bij aan hogere maatschappelijke en politieke waardering van natuur. Voor het ontwerp van de belvedere en plaatsing replica van het tempeltje van Barger-Oosterveld is een bijdrage toegekend.

5. Project Rendom Magnus(kerk) 2015 door Vereniging Historisch Anloo

In 2015 is het 50 jaar geleden dat het Gedachtenplan Drentsche Aa is verschenen. De Vereniging Historisch Anloo heeft het plan opgevat om voor de rol van de Magnuskerk in het landschap door de eeuwen heen aandacht te vragen door vier activiteiten: het uitgeven van een (wandel)boekje, een symposium op 12 juni 2015 en een twee exposities 'Rendom Magnus'.

6. Nieuwe zitbankjes i.s.m. dorpen Anloo, Gasteren en Loon en Staatsbosbeheer

In samenwerking met dorpsbelangen van Anloo, Gasteren en Loon worden nieuwe zitbankjes geplaatst op terreinen van Staatsbosbeheer. Hiervoor wordt per dorp een overeenkomst opgesteld waarin is vastgelegd dat Staatsbosbeheer toestemming geeft, de betreffende dorpsbelangen voor het beheer en onderhoud zorgen en dat het Gebiedsfonds Drentsche Aa de bankjes betaalt. U herkent de bankjes aan het schildje met de tekst *"Dit bankje wordt u aangeboden door de lokale dorps-gemeenschap, Staatsbosbeheer en het Gebiedsfonds Drentsche Aa"*.

7. Financiering aanschaf heidekoeien voor Stichting Schaapskudde Het Stroomdal in Schipborg

Stichting Schaapskudde Het Stroomdal heeft (via herder Roelof Brands) van het Gelders Landschap en Kasteelen het aanbod gekregen om 9 heidekoeien (met uiteindelijk 3 kalveren) over te nemen. De koeien blijven onderdeel uitmaken van het landelijke fokprogramma. De aanschaf van deze heidekoeien is betaald door het Gebiedsfonds Drentsche Aa

Heidekoeien zien er anders uit dan de grote Schotse Hooglanders, Galloways of Heckrunderen. Deze soorten zie je in veel natuurterreinen grazen. Heidekoeien zijn kleine, bonte koeien met kleine hoorns. Ze zijn goed aangepast aan het karige bestaan op de heide. Ze vervullen naast heideschape een belangrijke rol in het heidebeheer. De schape zijn de fijnproevers en heidekoeien vullen dat beheer aan doordat ze veel breder grazen.

Heidekoeien eten bijvoorbeeld graag pijpenstrootje, pitrus en grove den; planten die op de heide minder gewenst zijn.

Daarnaast hebben ze ieder hun eigen graaspatroon. Schapen vreten topjes (van boven naar beneden) en koeien plukken een plek kaal als ze de kans krijgen.

Levende geschiedenis

Wie de Drentsche Aa bezoekt, maakt kennis met het oude Drentse land. Staatsbosbeheer kiest in het Drentsche Aa gebied bewust voor behoud en herstel van het cultuurhistorische, zeer waardevolle esdorpenlandschap. Dat bestaat niet alleen uit het landschap zelf, ook het levende erfgoed, zoals de schaapskudde, maakt daar een belangrijk onderdeel van uit. Het levende erfgoed is van belang voor goed beheer, maar heeft ook een meerwaarde voor de bezoekers aan het gebied. Dat geldt zeker ook voor de uitbreiding van de begrazing met heidekoeien. Het maakt de geschiedenis letterlijk levend!

Zie diverse perspublicaties:

- Uitzending programma [Roeg op RTV-Drenthe](#),
- [Dagblad van het Noorden-video](#) pasgeboren kalfjes Stroomdal Bart en Stroomdal Gradus en
- Poster '[In beeld: Oude Koeien](#)' in Dagblad van het Noorden.

Bijlagen

Bijlage 1. Organisatie Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa

Overlegorgaan/Gebiedscommissie

Voorzitter	de heer H.R. Oosterveld
Secretaris	de heer K. Folkertsma
Provincie Drenthe	de heer R.W. Munnikma
Provincie Drenthe	mevrouw R.R. van Guldener
LTO – Noord	de heer A. Steenbergen
LTO – Noord	de heer J. Emmens
Staatsbosbeheer	de heer A.A. Witvoet
BOKD	de heer J.N.H. Elerie
Recreatiesector	mevrouw J.A. Zingstra
Gemeente Aa en Hunze	de heer J.J. Wiersum / H. Heijerman
Gemeente Assen	de heer A. Langius / mw. H.A. Vlieg
Waterschap Hunze en Aa's	de heer H.R. van der Wal
Waterbedrijf Groningen	de heer H. de Kraa / mw. R. Zwart
Gemeente Tynaarlo	de heer H.H. Assies / T.J. Wijbenga
Gemeente Haren	de heer Th. J.J. Sieling / mw. M.J. Sloot
Natuur en Milieu Federatie Drenthe	de heer R. Hoekstra
<i>Adviseur</i>	
Ministerie EZ, DG Natuur en Regio	de heer J. Verhulst

Projectgroep

Secretaris Overlegorgaan	Kees Folkertsma (voorzitter)
Provincie Drenthe	Roelie van Guldener
LTO- Noord	Roel Visser
Staatsbosbeheer	Jori Wolf
BOKD	William Prinsen
Recreatiesector	Greet Oosterhuis
Recreatieschap Drenthe	Hans Hartog
Gemeente Aa en Hunze	Arne Thieme
Gemeente Assen	Pieter Gautier
Gemeente Tynaarlo	Jaap Nanninga
Gemeente Haren	Atze Keuning
Waterschap Hunze en Aa's	Harriët Bosman
Waterbedrijf Groningen	Liselot Smilde
IVN Drenthe	André Brasse

Agenda lid

Gemeente Midden Drenthe	Kees Wielink
-------------------------	--------------

Werkgroep Educatie, Communicatie en Recreatie (ECR)

IVN Drenthe	André Brasse
IVN Drenthe	Timanca Manak
Gemeente Tynaarlo	Joke Rosier
Waterschap Hunze en Aa's	Cora Kuiper
Recreatiesector	Hendrik Pots
Staatsbosbeheer	Kees van Son
Secretaris Overlegorgaan	Kees Folkertsma
Gebiedsbewoner	Harry Patberg
LTO- Noord	Jannie Warringa

Bijlage 2.

Overzicht Gastheren en – vrouwen Drentsche Aa

Campings

Camping de Weyert in Rolde
Camping 't Groene Veld in Tynaarlo
Camping de Vledders in Schipborg
Camping en 'Het Veenmeer' in Tynaarlo
Camping Landgoed De Berenkuil in Grolloo
Minicamping Langoed Tolhek in Anderen
Boerderijcamping 'Het Amerveld' in Amen
Boerderijcamping Liebe in Anderen
Boerencamping 'Appelo's Farm' in Taarlo
Camping Zwanemeer in Gieten
Camping de Warme Bossen in Grolloo
Camping de Berken in Gasselte
Kamperen bij Natuurvriendenhuis De Hondsrug in Noorderlaren
Camping De Hondsrug in Eext
Camping De Lente van Drenthe in Gasselte
Camping Noorderlaren te Noorderlaren

Fietsen Verkoop/onderhoud en verhuur

Oosting Rijwielverhuur Gasselte
Jaap Vos Rijwieltechniek in Gasselte
Boerderijcamping 'Het Amerveld' in Amen

Eten, drinken en zaalverhuur

Pannenkoekenboerderij en B&B Brinkzicht in Gasteren
Pannenkoekenboerderij De Strohoed in Elp
Café Restaurant Hofsteenge in Rolde
Café restaurant Gerrie in Grolloo
Paviljoen Appelbergen te Glimmen/Noorderlaren
Conferentieoord De Clinge
Theeschenkerij 'Homanshof' in Anloo
Café Restaurant Zalencentrum Perron3 in Tynaarlo
Cafe/zalencentrum 'De Aanleg' in Deurze
Café Restaurant Popken-Hollander in Anloo
Eetcafé Zaal Het Witte Huis in Zeegse
Paviljoen Sassenhein in Haren

Café restaurant Hegeman in Schoonloo
Restaurant/partycentrum de Drentsche Aa in Schipborg
Herberg van Anderen
Café Restaurant Homan in Eext
Boerderijcamping 'Het Amerveld' in Amen

Verblijfsaccommodaties

Mooi uitzicht logeerboerderij in Anloo
'Groepsaccommodatie 't Anderhoes' in Anderen
Groepsverblijf 'Het Stroomdal' in Anderen
Herberg van Anderen
Gastenboerderij Het Nienhoes in Anreep
Hotel Erkelens in Rolde
Herberg de Hondsrug in Eext
Appartementen Schreibershof in Zeegse
Resort Hof van Saksen in Nooitgedacht
Groepsaccommodatie de Hondelhoeve in Eext
Natuurvriendenhuis de Hondsrug in Noordlaren
Hotel Restaurant De Koningsherberg in Anloo
De Clinge, groepsaccommodatie in Zeegse
Hotel De Zeegser Duinen in Zeegse
Bed & Breakfast in Loon
Bed & Breakfast Balloo
Bed & Breakfast Stee en Stoede in Gasteren
Groepsaccommodatie De Strubben in Schoonloo
Ieberenhoeve gastenverblijf en paardenstalling in Schoonloo
Bed & Breakfast Oberlina Hoeve in Oudemolen
Bed and Breakfast Annen
Bed & Breakfast Gasteren
Pannekoekenboerderij Brinkzicht/B&B in Gasteren
Bed & Breakfast Sloopen & Stoet Anderen

Streekprodukt en informatie

Zorgboerderij de Balloohoeve in Balloo
Streekmuseum 'Dorp van Bartje' in Rolde
Kaasmakerij 'Karwij' in Rolde
Fruitbedrijf Goense in Marwijksoord
Toeristisch Informatie Punt Onder de Molen in Rolde
Vleesveehouderij en boerderijwinkel Eigen Erf in Schipborg
Schaapskooi Balloo
Paardensportcentrum Dolfing in Tynaarlo
Zeegster Hoeve in Zeegse
Reinhart Orchideeën in Haren
Biologische geitenhouderij en kaasmakerij de Kruidenwei in Nooitgedacht
Landgoed Heidehof nabij Rolde
Galerie Drentsche Aa
Buurderij de Wilde Haan in Balloo
Ecologische zorgboerderij de Mikkelfhorst in Haren
Stal Dolfing in Balloo
De bijenkast VOF

Bijlage 3. Besluitenlijsten Overlegorgaan 2014

BESLUITENLIJST d.d. 3 maart 2014

Van de 41e vergadering van het Overlegorgaan Drentsche Aa in Café-Restaurant Popken-Hollander, Brinkstraat 7 in Anloo

Besluit/actie	Door wie?	Voor wanneer?
1. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa neemt kennis van de conclusies en aanbevelingen in de Monitoringrapportage Drentsche Aa – Meting 2012, verwerkt de wijzigingsvoorstellen en besluit per brief de zorgen over de kwaliteit van water en landschap in het Drentsche Aa-gebied over te brengen bij provincie, gemeenten en waterschap en elke partij te wijzen op hun individuele verantwoordelijkheid. Hierbij ter inspiratie ook wijzen op de behaalde positieve resultaten! Tijdens de bestuurdersdag van 24 mei 2014 hier ook aandacht aan schenken. Het Overlegorgaan vraagt om een Plan van Aanpak met daarin een gezamenlijk actieprogramma van overheden en hun stakeholders.	Secretaris en voorzitter	
2. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stemt in met het financieringsvoorstel Knooppunt Balloo en geeft een positief advies aan GS	Secretaris	

BESLUITENLIJST d.d. 13 juni 2014

Van de 42^e vergadering van het Overlegorgaan Drentsche Aa in het Stationskoffiehuys, Stationsstraat 14 in Rolde

Besluit/actie	Door wie?	Voor wanneer?
3. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stelt het verslag van 3 maart 2014 vast met inachtneming van de ter vergadering voorgestelde correcties en gemaakte opmerkingen		
4. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa neemt kennis van het Jaarverslag 2013 Stichting Gebiedsfonds Drentsche Aa		
5. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stemt in met het project Landgoederengordel Eelde-Paterswolde met positief advies aan GS	Secretariaat	
6. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stemt in met de bijdrage van € 2.500 vanuit budget Nationaal Park aan project Onderzoek grote modderkruiper (RAVON).	Secretariaat	
7. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stemt in met de bijdrage van € 5.000 vanuit budget Nationaal Landschap Drentsche Aa aan het project Duisternis bewust Belicht (NMF/D/LTO).	Roelie	
8. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stemt in met de bijdrage van € 1.000 vanuit budget Nationaal Park aan het project SIW-Oudemolen 2014. Het Overlegorgaan benadrukt het belang van de internationale wisselwerking die van het project uitgaat.	Secretariaat	
9. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa besluit in te gaan op het voorstel van SNP-Servicenet-NBTC om via de online portal www.holland.com in te zetten op gezamenlijke internationale marktwerking gericht op België en Duitsland met een campagne 2014/2015. Hiervoor wordt een Drentsche Aa-artikel geplaatst met oa de Drentsche Aa-fietsroute.	André Brasse	
10. Op verzoek van dorp Oudemolen kijken of de inrit van parkeerplaats aan de Molensteeg kan worden verruimd, zodat ook bussen hier kunnen inrijden.	Secretariaat	

BESLUITENLIJST d.d. 5 november 2014

Van de 43e vergadering van het Overlegorgaan Drentsche Aa in Restaurant Perron 3 Zuidlaarderweg 14 in Tynaarlo

Besluit/actie	Door wie?	Voor wanneer?
11. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stelt het verslag van 13 juni 2014 vast met inachtneming van de ter vergadering voorgestelde correcties en gemaakte opmerkingen		
12. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stelt het Projectplan Inrichtingsvisie beekdalen Drentsche Aa vast met inachtneming van de ter vergadering gemaakte opmerkingen. Over het financieringsvoorstel vindt nog overleg plaats met Staatsbosbeheer.	Secretaris	
13. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stelt het Projectplan Familieplan Drentsche Aa vast, stemt in met het financieringsvoorstel voor Fase 1 14. en heeft een positieve grondhouding ten aanzien van extra (particuliere) gelden voor Fase 2. Het Overlegorgaan ziet de realisatie liefst vóór het vakantie seizoen 2015 afgerond en betitelt de vormgeving van het familie-pad als belangrijk aandachtspunt.	Roelie	
15. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stemt in met de conceptbrief aan de colleges van Drentsche Aa-gemeenten. Men roept daarnaast alle partijen op elkaar hierop aan te spreken.	Secretaris	
16. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stemt in met het Bestedingenplan 2015	Secretaris	
17. Het Overlegorgaan/Gebiedscommissie Drentsche Aa stelt het Vergaderschema 2015 vast met als vergaderdata: 9 februari, 5 juni en 12 oktober	Secretaris	

Bijlage 4.

Eindafrekening Bestedingenplan

2013

Eindafrekening Bestedingenplan 2013 Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa

Project	Trekker / Opdrachtgever	Uitgaven
Integrale Kansenskaart (IKK): uitwerking van benoemde projecten	Secretariaat, ANV Meander, anders partijen	€ 0
Landschapsvisie (LV) Uitwerking van benoemde projecten: Herstelplan Stengelose sleutelbloem en Bureau onderzoek Celtic Fields Aa en Hunze	SBB / gemeenten / SLD / secretariaat /	€ 17.500
PVA Levend Bezoekersnetwerk (LBN): uitwerking van benoemde projecten + herkenbaarheid informatiepunten + beheeronderhoud	Secretariaat / IVN	€ 11.237
Uitvoeren V&E+C jaarprogramma	IVN / werkgroep ECR	€ 17.000
50 jaar "Gedachtenplan Drentsche Aa" in 2015	Secretariaat	€ 23.281
Nieuwsbrief Doorstroom (2 keer per jaar)	werkgroep ECR	€ 8.208
Op Stap-krant 2013	werkgroep ECR	€ 11.275
Folders, promotiemateriaal etc.	werkgroep ECR / secretariaat	€ 1.578
Actualisatie Beheer-, Inrichtings- en Ontwikkelingsplan (BIO-plan)	Secretariaat	€ 1.654
Herhaling monitoringsrapportage uit 2007	werkgroep ECR / secretariaat	€ 40.320
Uitwerken/ondersteuning Gebiedsfonds Drentsche Aa	Secretariaat / werkgroep ECR / SBB	€ 513
Onderhoud website en website uitbouwen met beschikbare informatie	Secretariaat	€ 3.849
Kosten SNP en Servicenet	Secretariaat	€ 4.167
Kosten Overleggaan Drentsche Aa	Secretariaat	€ 7.918
	TOTAAL	€ 148.500
	(eindafrekening via ILG)	

Bijlage 5.

Overzicht afgeronde projecten 2002- 2014 met bijdragen en cofinanciering uit de streek

Nationaal Park & Nationaal Landschap Drentsche Aa

Afgeronde projecten 2002 - 2014		
<i>Stand van zaken 31 december 2014</i>		
Thema	Aantal projecten	Totale investering
Landbouw	23	€ 1.637.168
Natuur en Landschap	51	€ 4.509.230
Recreatie	41	€ 5.087.297
V&E (excl. Basispakket)	10	€ 486.952
Water	25	€ 19.872.897
Wonen en Leefbaarheid	32	€ 2.279.707
Gebiedsfonds Drentsche Aa	12	€ 538.774
TOTAAL	194	€ 34.412.025

Financiële verdeling afgeronde projecten 2002 - 2014		
<i>Stand van zaken 31 december 2014</i>		
Totale kosten	€ 34.412.025	%
EU-geld	€ 5.285.024	15,4%
Totale Rijksbijdrage	€ 11.044.645	32,1%
<i>ROM/WCL</i>	€ 3.482.653	10,1%
<i>SGM/SGB</i>	€ 2.411.307	7,0%
<i>overig (o.a. ICES, Belvedere)</i>	€ 5.150.684	15,0%
Totale Provinciale bijdrage	€ 4.574.854	13,3%
<i>Provincie</i>	€ 2.602.410	7,6%
<i>NBEL</i>	€ 853.998	2,5%
<i>NL</i>	€ 1.118.446	3,3%
Waterschap	€ 2.185.976	6,4%
Gemeenten	€ 7.096.444	20,6%
Staatsbosbeheer / HDL / NM	€ 1.109.566	3,2%
Particulieren	€ 963.726	2,8%
Gebiedsfonds Drentsche Aa	€ 43.753	0,13%
Overig	€ 2.108.038	6,1%

Bijlage 6.

Actuele nieuwsberichten op de website in 2014

24.12.2014 - Naar tien nieuwe populaties van de Stengelloze sleutelbloem
In 2012 is een herstelproject gestart om in het Nationale beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa de Stengelloze sleutelbloem met haar grote gele bloemen weer te laten floreren.

10.12.2014 - Heidekoe nu ook in Nationaal Park Drentsche Aa
Meer dan een eeuw geleden begraasden niet alleen schapen de Nederlandse heidevelden. Ook heidekoeien werden hiervoor ingezet. Vanaf 10 december zijn de heidekoeien ook in Nationaal Park Drentsche Aa te zien.

09.12.2014 - Informatieavond concept-beheerplan Natura2000-gebied Drentsche Aa

Op dinsdag 9 december 2014 om 20:00 uur in Deurze.

27.11.2014 - Watermonster verraadt watermonster

De grote modderkruiper is na 20 jaar teruggevonden in het Drentsche Aa-gebied.

10.11.2014 - Herstel bovenloop Smalbroekenloopje

Herstel Smalbroekenloopje westzijde Ballooërveld vordert gestaag.

07.11.2014 - Van natuurgras tot eierdoos

Maaien en afvoeren graslanden in beekdalen Staatsbosbeheer ('hooilanden').

05.11.2014 - Openbare vergadering van het Overlegorgaan Drentsche Aa

De eerstvolgende vergadering van het Overlegorgaan wordt gehouden op woensdagavond 5 november 2014 om 20:00 uur in Tynaarlo.

03.11.2014 - Cursus Gastheerschap Drentsche Aa 2014

Op 3, 10, 17 en 24 nov. wordt dit jaar de Drentsche Aa Gastheerschap Cursus 2014 voor gebiedsondernemers gegeven

31.10.2014 - Tweede Kamer wil meer aandacht Nationale Parken

Staatssecretaris Sharon Dijksma (EZ, PvdA) ondersteunt het voorstel van PvdA en D66 om de herkenbaarheid en uitstraling van de nationale parken te vergroten.

31.10.2014 - uitslag Wiki loves earth prijsvraag

Er hebben 106 mensen deelgenomen aan de wedstrijd. Alle foto's zijn inmiddels door een deskundige jury bekeken.

De jury heeft haar rapport op 5 oktober gepubliceerd.

25.10.2014 - Nacht van de Nacht

Op zaterdag 25 oktober 2014.

22.10.2014 - Enquête Doorstroom

Via deze enquête wil de redactie graag weten hoe u onze halfjaarlijkse nieuwsbrief Doorstroom beoordeelt.

22.10.2014 - Nieuwsbrief Inrichtingsplan Anreperdiep - Deurzediep

De nieuwsbrief Waterberichten geeft de laatste stand van zaken weer binnen het project. Lees hier meer

21.10.2014 - Aanpak lichthinder melkveestallen van start

De Natuur en Milieufederatie Drenthe gaat samen met LTO-Noord aan de slag met de aanpak van lichthinder door melkveestallen.

14.10.2014 - Nieuw! Broedvogelfolder Drentsche Aa

Veel verschillende landschappen dus een grote verscheidenheid aan vogelsoorten. De broedvogelfolder Drentsche Aa geeft een indruk van de diversiteit aan broedvogels in het Drentsche Aa gebied.

06.10.2014 - Werkzaamheden Elperstroom

Vandaag tijdens veldbezoek voortgang werkzaamheden Elperstroom bekeken.

26.09.2014 - Geopark de Hondsrug: Expeditiepoort Natuur geopend

Op vrijdag 26 september is de Expeditiepoort Natuur van Geopark de Hondsrug geopend.

26.09.2014 - Natuurspeurders Drentsche Aa

24.09.2014 - Draagvlak voor natuur neemt toe, maar neemt af voor natuurbeleid...

23.09.2014 - Coöperatie Het Drents Collectief opgericht

Op 5 september jl. is het eerste collectief 'Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer 2016' van Nederland opgericht.

18.09.2014 - Werkzaamheden Anreeper- en Deurzerdiep

Snoeiwerkzaamheden langs een aantal oude meanders.

10.09.2014 - Jaarverslag 2013

Het jaarverslag 2013 is op 13 juni 2013 door het Overlegorgaan vastgesteld. U kunt deze nu bekijken op onze webpagina jaarverslagen.

21.08.2014 - Aanleg vistrap Rolderdiep

Deze week is de aannemer begonnen met de aanleg van de vistrap in het Rolderdiep, naast de N33.

16.08.2014 - Internationale jonge vrijwilligers opnieuw aan de slag in Drentsche Aa

Van 16 tot en met 30 augustus steken 20 jongeren uit Rusland, Tsjechië, Frankrijk, Taiwan, Hong Kong, Italië, Spanje, Groot-Brittannië, Japan, Slowakije en Nederland vrijwillig de handen uit de mouwen.

16.08.2014 - Etstoeldag 2014 in Anloo

Zaterdag 16 augustus rondom de Magnuskerk in Anloo.

14.08.2014 - Boerenfietstocht Rolde

Boerenfietstocht op donderdagen 17, 31 juli en 14 augustus 2014

08.07.2014 - Kringloop-landbouw

Provincie Drenthe zet in op evenwichtige groei van grondgebonden landbouw in Drenthe.

08.07.2014 - Beheerplan Natura2000: stand van zaken zomer 2014

Update stand van zaken concept-Beheerplan Natura2000-gebied Drentsche Aa

07.07.2014 - Nieuwsbrief Stichting Gebiedsfonds Drentsche Aa

Nieuwsbrief SGFDA#6, juli 2014

04.07.2014 - FestiValderAa 2014

4, 5 en 6 juli 2014 in Schipborg.

01.07.2014 - Fotowedstrijd Wiki Loves Earth2

Upload je mooiste foto's voor 1 juli naar website 'Wiki Loves Earth' en maak kans op...

28.06.2014 - 'Open dag' pompstation De Punt

Op zaterdag 28 juni 'open dag' op productielocatie De Punt van het Waterbedrijf Groningen.

25.06.2014 - Informatiebijeenkomst Inrichting natuurgebied Geelbroek

Informatiebijeenkomst op woensdag 25 juni 2014 van 16.00 uur tot 18.00 uur en van 19.00 uur tot 21.00 uur.

13.06.2014 - Opening 'Toegangspoort Deurzerdiep'

Op vrijdag 13 juni is de 'Toegangspoort Deurzerdiep' geopend en de bijbehorende waterspeelplaats in gebruik genomen.

05.06.2014 - Monitoringsrapportage Drentsche Aa - Meting 2012

Het Overlegorgaan Drentsche Aa heeft op 3 maart 2014 de 2e monitoringsrapportage vastgesteld.

25.05.2014 - Fotowedstrijd Wiki Loves Earth

Zondag 25 mei gratis workshop fotografie met fotosafari i.s.m. Wikimedia

21.05.2014 - Nieuwe begrazingseenheid bij Gasteren.

Om meer variatie in het gebied te krijgen zal het binnenkort begraast gaan worden, waarschijnlijk met koeien.

20.05.2014 - Natuurvisie Drenthe 2040

Gedeputeerde staten hebben ingestemd met het ontwerp 'Gastvrije natuur' - Natuurvisie Drenthe 2040.

16.05.2014 - Bezoek uit Litouwen in Drenthe

12 en 13 mei 2014 bracht een groep boeren samen met een natuur- en milieuorganisatie uit de Regio Silutė in Litouwen, een bezoek aan de Drentse Nationale parken.

15.05.2014 - 2014: Jaar van de Zwartblauwe rapunzel

De Zwartblauwe rapunzel is bezig te verdwijnen uit het Nederlandse landschap. FLORON wil dat niet laten gebeuren en heeft daarom 2014 uitgeroepen tot het Jaar van de Zwartblauwe rapunzel.

15.05.2014 - Jongeren ontwikkelen Drentsche Aa water-ontdekroute voor gezinnen

Komende week start een uitdagend onderwijsproject in het Drentsche Aa gebied. Leerlingen van het Dr. Nassacollege (locatie Penta) uit Assen worden de jonge reporters van het Nationaal Park Drentsche Aa.

14.05.2014 - Drentsche Aa Gastheren en Gastvrouwen afgestudeerd

07.05.2014 - Inloopavond herinrichting Brink - Schipborgerweg Zeegse

Op woensdag 7 mei houdt de gemeente Tynaarlo een inloopbijeenkomst over de herinrichting van de Brink/Schipborgerweg in Zeegse.

02.05.2014 - Waardenkaart Natuur

De Waardenkaart Natuur geeft een overzicht van waarden die ten grondslag liggen aan de opvattingen die mensen hebben over natuur.

25.04.2014 - Kwaliteitseisen Transferium De Punt

Gebiedskwaliteiten in de omgeving liggen voor provincie Drenthe ten grondslag aan het ontwerp voor het Transferium.

24.04.2014 - Aanwijzingsbesluit Natura2000 Drentsche Aa onherroepelijk

Definitieve uitspraak Raad van State d.d. 23 april 2014.

07.04.2014 - Minder dumpingen in buitengebied Drenthe

Gezamenlijke groene handhavingsactie tegen afval in natuur .

31.03.2014 - Dotterbloemen in de Drentsche Aa komen weer in bloei

Dotterbloemen wijzen op de aanwezigheid van kwelwater: grondwater dat uit de (diepe) ondergrond.

06.03.2014 - Stand van zaken Beheerplan Natura2000-gebied Drentsche Aa

Een update van de projectleider per 6 maart 2014

06.03.2014 - Jongeren en ouders bezoeken lab waterschap Hunze en Aa's

Op vrijdag 11 april opent het laboratorium van waterschap Hunze en Aa's in Assen haar deuren voor jongeren en ouders.

06.03.2014 - Landelijke opschoondag Nederland Schoon

Op zaterdag 29 maart 2014 vindt de landelijke Opschoondag plaats. Deze landelijke actiedag maakt deel uit van de Week van Nederland Schoon.

05.03.2014 - Ontdek de 3 Drentse Nationale Parken

Drenthe is drie nationale parken rijk: natuurgebieden waar je welkom bent om te ontdekken, te genieten en tot rust te komen. Elk park heeft zijn eigen verhaal, zijn karakteristieke landschap en unieke natuur.

25.02.2014 - Cursus Boerenlandvogels

Om nieuwe vrijwilligers goed op weg te helpen organiseert Landschapsbeheer Drenthe in februari en maart twee cursussen Weidevogelbescherming.

24.02.2014 - Cursus werkgroep Boerenerven

Over de inrichting van particuliere boerenerven.

18.02.2014 - Organisatie Nationale Landschappen in kaart gebracht

Energie in Nationale Landschappen sterk verschilt, maar dat provinciale aandacht voor Nationale Landschappen blijft.

12.02.2014 - Herinrichting Deurzerdiep en Anreperdiep

Tijdens de bijeenkomst wordt uitleg gegeven over de ontwikkeling van het fietspad bij het Deurzerdiep. Belangstellenden zijn van harte welkom.

04.02.2014 - Zonder is gezonder

We komen nog te vaak en te veel resten van chemische middelen tegen in ons oppervlaktewater.

21.01.2014 - Nieuwe keileemkaart van Noord-Nederland gepresenteerd

De keileem is van groot belang voor de lokale waterhuishoudkundige situatie. Keileem is een mengsel van klei, zand en grind en grote stenen en dit materiaal is in de Saaliën ijstijd met het ijs meegekomen.

17.01.2014 - Eerste deel Drentsche Aa Familiepad gereed

Het eerste deel van het Drentsche Aa Familiepad vanaf Toegangspoort Deurze is gereed.

Bijlage 7. Adressen partners

Organisatie	Adres
Secretariaat Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa	Postbus 122 9400 AC Assen T (0592) 365864/365225 E-mail drentscheaa@drenthe.nl Internet www.drentscheaa.nl
IVN Drenthe	Postbus 125 9400 AC Assen T (0592) 371740 www.ivn.nl
Staatsbosbeheer	Postbus 333 9700 AH Groningen T (050) 7074444 www.staatsbosbeheer.nl
LTO Noord	Postbus 186 9200 AD Drachten T (088) – 8886666 www.ltonoord.nl
Recreatiesector p/a Recreatieschap Drenthe	Brink 4b 7981 BZ Diever T (0521) 593210 www.recreatieschapdrenthe.nl
Natuur en Mileufederatie Drenthe	Hertenkamp 6 9401 HL Assen T (0592) 311150 www.nmfdrenthe.nl
Waterschap Hunze en Aa's	Postbus 195 9640 AD Veendam T (0598) 693800 www.hunzeenaas.nl
Vereniging Brede Overleggroep Kleine Dorpen (BOKD)	Kampsweg4 9418 PE Wijster T (0592) 315121 www.bokd.nl

Organisatie	Adres
Gemeente Aa en Hunze	Postbus 93 9460 AB Gieten T (0592) 267777 www.aaenhunze.nl
Gemeente Assen	Postbus 30018 9400 RA Assen T (0592) 366911 www.assen.nl
Gemeente Tynaarlo	Postbus 5 9480 AA VRIES T (0592) 266662 www.tynaarlo.nl
Gemeente Haren	Postbus 21 9750 AA Haren T (050) 5339911 www.haren.nl
Gemeente Midden-Drenthe	Postbus 24 9410 AA Beilen (0593) 539222 www.middendrenthe.nl
NV Waterbedrijf Groningen	Postbus 24 9700 AA Groningen T (050) 3688688 www.waterbedrijfgroningen.nl
Ministerie van Economische Zaken, DG Natuur en Regio	Postbus 20401 2500 EK Den Haag T (070) 3798911 www.rijksoverheid.nl
Provincie Drenthe	Postbus 122 9400 AC Assen T (0592) 365555 www.drenthe.nl

De 20 Nationale Parken vertellen het verhaal van de Nederlandse natuur

De Nationale Parken richten zich op:

- Bescherming en ontwikkeling van natuur en landschap
- Natuurgerichte recreatie
- Educatie en voorlichting
- Onderzoek

Nationale Parken

- 1 Schiermonnikoog
- 2 Lauwersmeer
- 3 Duinen van Texel
- 4 De Alde Feanen
- 5 **Drentsche Aa**
- 6 Drents-Friese Wold
- 7 Dwingelderveld
- 8 Weerribben-Wieden
- 9 Zuid-Kennemerland
- 10 De Sallandse Heuvelrug
- 11 De Hoge Veluwe
- 12 Veluwezoom
- 13 Utrechtse Heuvelrug
- 14 De Biesbosch
- 15 Oosterschelde
- 16 De Loonse en Drunense Duinen
- 17 De Maasduinen
- 18 De Zoom- Kalmthoutse Heide
- 19 De Groote Peel
- 20 De Meinweg

De 20 Nationale Landschappen vertellen samen het verhaal van Nederland

Als je de Nationale Landschappen bezoekt leer je Nederland pas echt kennen. Landschappen en onze identiteit zijn met elkaar verbonden. Bewoners en ondernemers die het verhaal van hun gebied ontdekken zijn trots op hun gebied.

Nationale Landschappen

- 1 Arkemheen-Eemland
- 2 **Drentsche Aa**
- 3 Gelderse poort
- 4 Graafschap
- 5 Groene Hart
- 6 Het Groene Woud
- 7 Hoeksche Waard
- 8 IJsseldelta
- 9 Laag Holland
- 10 Middag-Humsterland
- 11 Nieuwe Hollandse Waterlinie
- 12 Noordelijke Wouden
- 13 Noordoost-Twente
- 14 Rivierengebied
- 15 Stelling van Amsterdam
- 16 Veluwe
- 17 Winterswijk
- 18 Zuid Limburg
- 19 Zuiwest-Friesland
- 20 Zuidwest-Zeeland

Uitgave:

Nationaal beek- en esdorpenlandschap

Drentsche Aa

Postbus 122, 9400 AC Assen

www.drentscheaa.nl

De 20 Nationale Parken vertellen het verhaal van de Nederlandse natuur

